

Cód Iompair do Chomhaltaí Boird An Díseart

Sainítear sa Chód Iompair seo na caighdeáin iompair a bhfuiltear ag súil leo ó iontaobhaithe An Díseart chun an méid seo a leanas a chinntiú:

- go bhfuil an carthanas éifeachtach, oscailte agus cuntasach;
- go mbainfear amach na caighdeáin is airde ionracais agus maoirseachta;
- is é an caidreamh oibre idir iontaobhaithe carthanais agus aon saorálaithe nó fostaithe táirgiúil agus tacúil.

Ceanglaítear ar iontaobhaithe Carthanas Ginearálta Iompair cloí leis na caighdeáin iompair is airde le linn dóibh a ndualgais a chomhlíonadh, go háirithe:

- Ceanglaítear ar iontaobhaithe carthanais gníomhú le macántacht agus le hionracas agus dea-bhreithiúnas a fheidhmiú lena n-áirítear comhairle ghairmiúil a lorg ar nithe cuí nach bhfuil saineolas ábhartha ag iontaobhaithe carthanais ina leith.
- Ceanglaítear ar iontaobhaithe carthanais gníomhú ar mhaithe le leas an charthanais i gcónaí.

Ní mór d'iontaobhaithe Carthanas na caighdeáin is airde maidir le macántacht, cothroime agus neamhspleáchas a choinneáil. Go háirithe:

- Ceanglaítear ar iontaobhaithe carthanais gníomhú go neamhspleách, go háirithe maidir le sócmhainní, maoin, oibleagáidí dlíthiúla agus rialála.
- Ba cheart d'iontaobhaithe carthanais iad féin a iompar go hionraic agus ar bhealach nach ndéanann dochar do chlú an charthanais ná dá chuid saorálaithe agus fostaithe ná nach mbaineann an bonn de. Go sonrach iontaobhaithe carthanais: — níor cheart dóibh aon oibleagáid airgeadais ná aon oibleagáid eile a chur orthu féin a bheith lasmuigh de dhaoine aonair nó d'eagraíochtaí a d'fhéadfadh iarracht a dhéanamh tionchar a imirt orthu agus a ndualgais á gcomhlíonadh acu; — ní mór a sheachaint impropriety iarbhír agus aon chuma ar iompar míchuí.
- Ní mór d'iontaobhaithe carthanais gan gníomhú chun sochair airgeadais ná sochair eile a fháil dóibh féin ná d'aon daoine a bhfuil baint acu leo amhail a dteaghlach, a gcairde, ná aon eagraíocht ar leo iad, a bhainistíonn siad nó a oibríonn siad.
- Ba chóir d'iontaobhaithe carthanais gan glacadh le bronntanais agus fáilteachas a d'fhéadfaí a mheas le réasún go mbeadh tionchar acu orthu agus a ról mar iontaobhaí carthanais á chomhlíonadh acu. Moltar do bhord an charthanais a leagan amach conas ba cheart aon bhronntanais agus fáilteachas a fhaigheann duine ina cháil nó ina cáil mar iontaobhaí de chuid

an charthanais a láimhseáil. Mar shampla, á rá sa Chód Iompair nár cheart go mbeadh an fháilteachas sin níos mó ná luach molta agus gur cheart é a dhearbhu don bhord i gcónaí.

Róil iontaobhaithe Carthanachta Tá sé riachtanach go bhfuil iontaobhaithe carthanais ar an eolas faoina róil agus a bhfreagrachtaí. Go háirithe, ba cheart d'iontaobhaithe carthanais:

- A róil agus a bhfreagrachtaí a thuiscint agus a chomhlíonadh chomh fada agus is féidir leo i gcónaí.
- A bheith sásta am agus gealltanas leordhóthanach a thabhairt de réir mar is gá chun ról iontaobhaí carthanais a chomhlíonadh, chun ullmhú go leordhóthanach do chruinnithe agus chun páirt a ghlacadh i gcoistí agus in imeachtaí speisialta nuair is gá

Tá iontaobhaithe Carthanachta **Cruinnithe Boird** freagrach as freastal ar chruinnithe an bhoird. Tá cruinnithe boird ríthábhachtach i gcarthanas, mar go bhfeidhmíonn iontaobhaithe carthanais a n-údarás comhchoiteann. Go háirithe, ba cheart d'iontaobhaithe carthanais:

- Féach le freastal ar gach cruinniú, rannchuidiú go cuí agus go héifeachtach, agus gan tuairimí daoine eile a ainmniú.
- Údarás Chathaoirleach an bhoird, agus Cathaoirleach aon chruinnithe, a urramú i gcónaí.
- Tuairim chothrom agus oscailte a thabhairt do gach plé a dhéanann an bord, cothromaíocht mheasúil a choinneáil idir labhairt agus éisteacht, tuairimí éagsúla a láimhseáil le meas, agus a chinntiú go ndéantar gach cinneadh ar mhaithe le leas an charthanais.
- Dearcadh fíor-neamhspleách a thabhairt chun cinnteoireacht a fheabhsú, ós rud é go roinneann iontaobhaithe carthanais freagracht as cinntí boird.
- A chinntiú go bhfuil a n-ionchur ar an eolas agus neamhchlaonta nuair a bhíonn tuairimí á gcur i láthair ag cruinnithe agus ag an am céanna ag éisteacht le hionchur agus tairmí iontaobhaithe carthanais eile agus urraim á tabhairt acu don ionchur agus don tairmí sin.

Tá oibrithe deonacha/fostaithe laistigh d'iontaobhaithe na Carthanachta freagrach as ceannaireacht a chur ar fáil d'oibrithe deonacha agus d'fhostaithe. Tá dualgas cúraim ar iontaobhaithe carthanais i leith oibrithe deonacha agus fostaithe agus cultúr meas á chur chun cinn ag an am céanna.

Go háirithe, ba cheart d'iontaobhaithe carthanais:

- Díriú ar thacaíocht a thabhairt d'oibrithe deonacha agus d'fhostaithe agus iad i mbun a gcuid dualgas agus i gcónaí, ó thaobh a n-iompair de, mar shampla den chaoi ar cheart do gach duine sa charthanas iad féin a iompar chun luachanna an charthanais a léiriú.
- Oibriú go tuisceanach agus go cothrom le gach duine ar bhealach lena n-urramaítear éagsúlacht, róil agus teorainneacha éagsúla agus lena seachnaítear cion a dhéanamh.
- Glacadh leis an difríocht idir an bord ar thaobh amháin agus oibrithe deonacha agus aon fhostaithe ar an taobh eile agus meas a léiriú orthu, ag cinntiú go n-oibríonn an bord, na saorálaithe agus aon fhostaithe go héifeachtach agus go comhtháite ar mhaithe leis an gcarthanas agus go bhforbróidh siad caidreamh comhthacúil dílis trí: — socruithe bainistíochta a urramú agus aon ghníomhaíochtaí a d'fhéadfadh an bonn a bhaint de shocruithe den sórt sin a sheachaint;

gan cur isteach ar fheidhmiú na ndualgas a tharmligtear dóibh laistigh den charthanas ag saorálaithe nó ag fostaithe, agus ag an am céanna a chinntiú go gcuirtear saorálaithe agus aon fhostaithe atá ag obair don charthanas i gcuntas tríd an mbainisteoir/CEO, de réir mar is cuí.

Riachtanais agus Beartais Dhlíthiúla: Ní mór d'iontaobhaithe carthanais aird a thabhairt ar a ndualgais dhlíthiúla agus cloí le rialacha agus polasaithe an charthanais. Go háirithe, ní mór d'iontaobhaithe carthanais:

- Gníomhú de réir dhoiciméad rialaithe an charthanais agus a chinntiú go gcomhlíonann an carthanas gach dlí infheidhme lena n-áirítear dlí carthanachta, dlí cuideachtaí, dlí sláinte agus sábháilteachta, dlí cosanta sonraí agus dlí fostaíochta.
- Na hoibleagáidí rúndachta maidir le cúrsaí boird íogaire a chur chun cinn agus a chaomhnú.

Ní fhéadfaidh feidhm a bheith ag an gceanglas rúndachta, áfach, más gá don iontaobhaí carthanais an Rialálaí Carthanas nó aon chomhlacht reachtúil eile a chur ar an eolas faoi aon ní a d'fhéadfadh todhchaí an charthanais a chur i mbaol nó a d'fhéadfadh a bheith ina shárú ar aon dlí a cheanglaítear ar an gcarthanas a chomhlíonadh.

- Cloí le polasáí coinbhleachta leasa nó dílseachtaí an charthanais agus a chinntiú go ndéantar clár coinbhleachta leasa an charthanais a chomhlánú agus a thabhairt cothrom le dáta de réir mar is gá.
- Cloí le haon bheartais comhionannais, éagsúlachta, chosanta, sláinte agus sábháilteachta, bhulaíochta agus ciaptha agus le haon pholasaithe eile arna gcomhaontú ag an mbord.
- A chinntiú go ndéantar éilimh ar chostais as póca de réir nósanna imeachta comhaontaithe.

Nóta: Tá post iontaobhaí carthanais gan íocaíocht, cé gur féidir costais réasúnta as póca a thabhaítear i gcomhlíonadh dualgas iontaobhaí carthanais a íoc de réir nósanna imeachta comhaontaithe ar chostais iontaobhaí.

Sa chás go bhfaightear amach go bhfuil iontaobhaí carthanais ag sárú na gcaighdeán atá leagtha amach ag an mbord ina Chód Iompair, ba cheart go n-iarrfaí air nó uirthi bualadh le Cathaoirleach an bhoird chun a oiriúnacht nó a hoiriúnacht don ról a mheas. Ba cheart go bhfoirceannfaí tionacht an iontaobhaí mar thoradh ar shárú comhsheasmhach ar an gCód Iompair ag iontaobhaí carthanais